

Til: Instituttstyret

Fra: Instituttleder

Sakstype: diskusjonssak

Møtesaksnr: 24/2025

Møtedato: 28. mai 2025

Notatdato: 21. mai 2025

Arkivsaksnr:

Saksbehandler: Hagelund

Gjennomgang av PhD-programmene på ISS

Situasjonsbeskrivelse

ISS har en stor gruppe både internt og eksternt ansatte PhD-kandidater. Det store flertallet fullfører programmet, skriver avhandlinger av høy kvalitet og går videre i gode karrierer både i academia og utenfor. Stipendiatstillinger som lyses ut ved ISS har mange gode søkere, både nasjonale og internasjonale, og de som tilsettes skaper forskning av høy kvalitet.

I utgangspunktet har vi ingen indikasjoner på særskilte kvalitetsutfordringer i PhD-programmet. Imidlertid begynner vi å få dokumentasjon på at ressursbruken i programmet er høy, samtidig som PhD-programmet i mindre grad enn studieprogrammer på BA- og MA-nivå er gjenstand for systematisk kvalitetsoppfølging. Eksterne evalueringer av PhD-programmer har for eksempel kun tatt for seg de aktivitetene som skjer i regi av SV-fakultetet. I tidligere gjennomganger av ressursbruk og dimensjonering av studieprogrammene ved ISS, har PhD-programmene heller ikke stått på agendaen i særlig grad.

Når det gjelder gjennomføringstid har denne i de siste årene ligget i snitt på over seks år, og med tegn til forbedring helt nylig (se vedlegg). Samtidig er det påfallende at gjennomsnittlig gjennomføringstid er betydelig høyere enn medianen, noe som tyder på at det er noen kandidater som bruker svært lang tid og slik bidrar til at snittet fremstår høyt. Ser vi kun på median tid og tar høyde for at mange av kandidatene trolig har helt legitime forlengelser knyttet til foreldrepermisjon o.l. er inntrykket at vi ikke har et generelt gjennomføringsproblem, men at enkelte kandidater dessverre faller ut og blir svært forsinket. Det er et åpent spørsmål om det er mulig å fange opp slike kandidater tidligere og dermed unngå å komme i en slik situasjon.

Vi ser også at PhD kandidatene selv etterspør flere og nye tilbud, som for eksempel flere arenaer for å diskutere ulike utfordringer i forskningsprosessen og mer direkte oppfølging. Samtidig er oppslutningen om en del av de tilbudene vi har lav.

I en situasjon der ISS må forberede seg på en situasjon med lavere aktivitetsnivå er det ønskelig å ta en helhetlig gjennomgang av PhD-programmet for å sikre at vi bruker ressursene klokt. Det er viktig å merke seg at inntekter fra PhD-programmet knytter seg til gjennomførte disputaser; det er *ingen* uttelling for produksjon av studiepoeng (slik det er i BA- og MA-programmene).

Mandat for gjennomgang av PhD-programmet

En slik helhetlig gjennomgang bør ta for seg (men ikke være begrenset av) følgende temaer:

1. Kvaliteten på opplæringsprogrammet sett opp mot ressursbruk
 - De obligatoriske avhandlingsseminarene. Har disse tydelige nok læringsmål og tilstrekkelig presise krav for de obligatoriske arbeidskravene? Fungerer de med tanke på å fange opp og iverksette tiltak for kandidater som sliter med progresjonen i avhandlingsarbeidet? Inspirasjon kan her også hentes fra et større arbeid SAI har gjennomført med å revidere sine retningslinjer for midtveisevaluering.
 - Metodekurs. Dekker disse opplæringsbehov, eller blir de for vidtfavnende og generelle? Kan man i større grad nyttiggjøre seg tilbud på ulike sommerskoler i metode?
 - Generiske kurs. Både fakultetet og ISS tilbyr kurs som kan oppfattes som generiske i den forstand at de handler om selve forskningshåndverket og prosessen, for eksempel om etikk, artikkelskriving og publisering. I hvilken grad er det overlapp, og hva er potensialet for at fakultetet kan ta en del av kostnadene hvis det er slik at ISS i praksis tilbyr slike kurs til kandidater ved hele fakultetet.
 - Tematiske kurs. PhD-kandidatene etterspør ofte tematiske kurs, men deltar i liten grad på de kursene ISS tilbyr. Samtidig er det utfordringer knyttet til forutsigbarhet i kurstilbudet siden de ofte planlegges raskt og sjelden gjentas flere ganger. I hvilken grad skal ISS tilby kurs som i liten grad tiltrekker seg egne kandidater? Kan det tas grep for å øke opplevd relevans og forutsigbarhet? Kan man mer systematisk anvende seg av forskerskole-samarbeid og dermed også i større grad få dekket utgifter til slike kurs?
 - I vurderingen av ressursbruk må det kartlegges i hvilken grad kandidater fra ISS' egne PhD-programmer nyttiggjør seg disse kursene. Det bør også vurderes hvor ofte ulike typer kurs skal tilbys.
2. Individuell veiledning. Individuell veiledning gis hovedsakelig av hoved- og biveileder, og fakultetet har faste satser for hvor mye tid som skal avsettes til veiledning. Samtidig gis også individuell oppfølging i form av kommentarer på avhandlingsseminarer og i andre settinger der kandidatene legger frem sitt arbeid – og i noen tilfeller fra PhD-programleder. Noen kandidater har etterspurt mer av dette, for eksempel i form av en prøvedisputas med ekstern opponent. Er omfanget av individuell oppfølging tilstrekkelig? Fordeles ressursene på en god måte mellom ulike typer individuell oppfølging? Teoretisk sett kan man tenke seg en modell der veiledningstimer omdisponeres til andre

- typer individuell oppfølging, slik at kandidater som ønsker en prøvedisputas kan flytte timer fra veiledning til en ekstern opponent.
3. Tiltak for kullfølelse, tilhørighet og trivsel. Det er stor variasjon i hvorvidt PhD-kandidatene opplever at de har et godt fagmiljø rundt seg. Noen har dette hos eksterne arbeidsgivere, noen har det i form av forskergrupper og kollegafelleskap på ISS, mens andre kan føle seg ensomme og etterlyser mer støtte og fellesskap rundt PhD-arbeidet. Her har også PhD-utvalget selv laget en rapport, som kan være nyttig for arbeidsgruppen.
 4. Administrativ oppfølging. PhD-programmet følger ikke et fastlagt årshjul, slik som bachelor og masterprogrammene gjør med tanke på innmelding og avvikling av kurs. Kurstilbudet er til tider mer spontant og ad hoc, noe som kan være administrativt krevende. Kan administrasjonen av PhD-programmet i større grad følge samme rutiner som øvrige studieprogram?
 5. Krav knyttet til medforfatterskap, antall artikler, lengde på monografier og krav til kappen. Dette er temaer som tidligere har blitt diskutert med staben, men uten at noen konklusjon har blitt truffet så langt. Er de krav ISS stiller til avhandlingen rimelige med tanke på at arbeidet realistisk skal kunne gjennomføres innen 3 år (4 år med pliktarbeid)?

Kort sagt er arbeidsgruppens oppdrag å gjennomgå de aktivitetene ISS' PhD-program inneholder med sikte på å vurdere kvalitet og verdi for PhD-kandidatene opp mot den totale ressursbruken. Det innebærer å foreslå tiltak for å organisere eksisterende og nye aktiviteter på en måte som kan styrke studiekvalitet, gjennomføring og trivsel, men også å skissere noen tydelige prioriteringer i en situasjon der ISS må redusere aktivitetsnivået.

Organisering av gjennomgangen

En arbeidsgruppe vil bli oppnevnt. Foreløpig har PhD programleder Alexi Gugushvili og professor Jemima Garcia-Godos takket ja til å delta i en slik gruppe. To stipendiater (en fra samfunnsgeografi og en fra sosiologi) vil også inviteres, samt et medlem fra administrasjonen.

En endelig tidsplan vil utarbeides i dialog med arbeidsgruppen. Tentativt bør instituttstyret vedta mandater i august, og en rapport foreligge i desember/januar. Arbeidsgruppen bør underveis i arbeidet innhente innspill fra PhD-utvalget.

Anniken Hagelund
instituttleder

Inger-Lise Schwab
kontorsjef

Vedlegg Gjennomføringstid

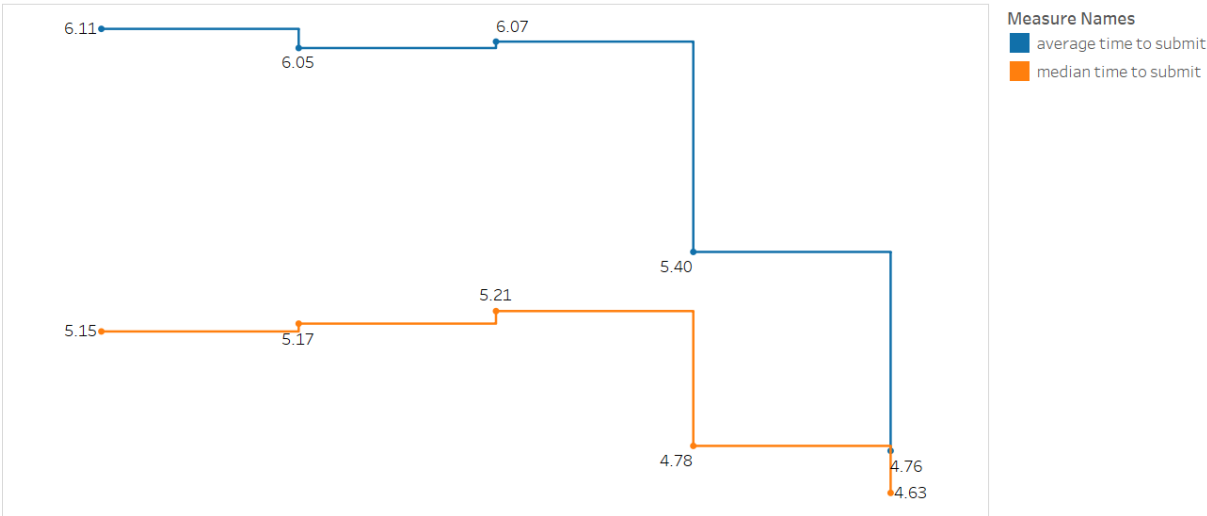

Vedlegg

Tiden beregnes fra finansieringsstart til innlevert dato. Tallene er hentet fra Tableau

Sosiologi

Average and median time to submit thesis last 5 years

Samfunnsgeografi

Average and median time to submit thesis last 5 years

